

תנאי החתימה.

באוסטריה־אונגריה: לשנה: 10.50 קראָנען, לחצי שנה: 5.25 קראָנען, לרבע שנה: 2.70 קראָנען.

ברוסיה: לשנה: 4 רו״כ, לחצי שנה: 2 רו״כ, לרבע שנה: 1 רו״כ.

בשאר ארצות: באשכנז לשנה: 9 מארק, באנגליה לשנה: 8 שילינג, בשאר ארצות לשנה: 11 פרנק, בארץ ישראל לשנה: 10 פרנק.

החותמים לשנה שלמה יקבלו בסוף השנה תשורה יפה חנם.

דמי החתימה יוכלו לשלם גם לשעורין: 2 רובל בעת החתימה, ושני הרובל הנותרים בראשית הרבע השני (ובשאר ארצות בכסף המדינה לפי הקורס).

מחיר כל נומר 10 קאפ׳, 25 העללער.

עם „הפדגוג“:

באוסטריה־אונגריה:

לשנה: 15.50 קראָנען, לחצי שנה: 7.75 קראָנען, לרבע שנה 3.90 קראָנען.

ברוסיה:

לשנה: 6 רו״כ, לחצי שנה: 3 רו״כ, לרבע שנה 1.50.

בשאר ארצות:

באשכנז לשנה: 13 מארק, באנגליה לשנה: 12 שיללינג, בשאר ארצות לשנה: 17 פרנק, בארץ ישראל לשנה: 16 פרנק.

בעד חלוף האדריסה 20 קאפ.

מחיר מודעות: בעד כל שורה קטנה פטיט 38 ה׳, 15 ק׳.

קראָקוי, יום ד׳, י״ט אדר תרס״ג. **גליון כג.** **Krakau,** 18 März (5 März) 1903.

חָפַצְתִּי...

חָפַצְתִּי, כִּי יְהִי אַךְ בֹּקֶר אָבִיב,
שָׁמַיִם — יַם־תְּכֵלֶת, הַתְּכֵלֶת — זוּ זוּ
בְּלִי כֶתֶם עָנָן;
הָאָרֶץ אַךְ גַּן, גַּן פּוֹרֵחַ סָבִיב;
וּבְגַן צִיצֵי חֶמֶד יָצִיצוּ [1]) עָל, עָל
בִּתְכֵלֶת עֵין אֹלֶף, בִּרְסִיסֵי טַל טָל;
הַכֹּל חַי רַעֲנָן,
הַכֹּל כֹּה עַלִּיז, כֹּה שָׂמֵחַ, כֹּה קַל...
כֹּה חָפַצְתִּי.

חָפַצְתִּי, כִּי יַעַר וָאָחוּ וָעִיר
וּפֶרַח וָצֶמַח — הַכֹּל יֹאמַר שִׁיר,
שִׁיר־נֹעַם וָגִיל;
וְקוֹפֵץ וְרוֹקֵד וּמְצַרְצֵר: צִיר, צִיר, צִיר!
אֲנִי חָסִיל קָטְ קָט — לֹא יֶלֶד, חָסִיל
וְקוֹפֵץ וְרוֹקֵד וּסְבִיבַי: צְלִיל, צְלִיל, צְלִיל
גַּלֵּי שִׁירַת גִּיל —
וְרוֹדֵף קֶרֶן־אוֹר וּבוֹלְעָהּ שָׁם בַּשְּׁבִיל [2])...
כֹּה חָפַצְתִּי.

[1]) יִבִיטוּ.

[2]) בַּמְסִלָּה

חָפַצְתִּי – יָרֵחַ וְכָל כּוֹכְבֵי־רוֹם
יָאִירוּ עִם שֶׁמֶשׁ, יַזְהִירוּ גַם יוֹם,

בָּם גַּם כּוֹכָבִי,

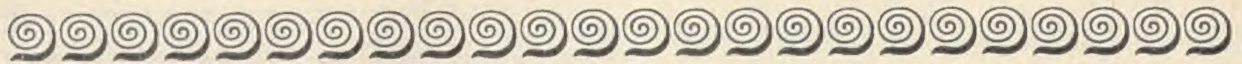
הַטּוֹב הַמֵּאִיר לִי בְּלֵיל מִשְׁכָּבִי,
וַאֲנִי כְּרוּב קָטָן – אֵינִי יֶלֶד, כִּי כְרוּב!

כַּנְפֵי קַו־אוֹר לִי – אַגְבִּיהַּ עוּף עוּף, –
וּבֵין כּוֹכָבִים לִי אָעוּף עוּף וָשׁוּב,

וְאֶעֱלֶה כּוֹכָבִי

וְעָמַדְתִּי שָׁם וְאֶקְרָא: „הוֹ, אָבִי!"
כֹּה חָפַצְתִּי.

ש. ל. גּוֹרְדוֹן.

כַּרְטִיס־הַכְּנִיסָה.

(סִפּוּר).

IV.

הַיּוֹם הָאַחֲרוֹן.

וְהַיּוֹם אֲשֶׁר חִכָּה לוֹ שִׁמְעוֹן בָּא. הוּא הִשְׁכִּים כְּפַעַם בְּפַעַם בַּבֹּקֶר וַיָּרָץ לְ„רְחוֹב הַנְּסִיכִים". עוֹד מֵרָחוֹק רָאָה, כִּי יֵשׁ שִׁנּוּי בַּמּוֹדָעָה עַל דְּבַר הַכֵּבָר. צִיּוּר הַכְּלוּב וְהָאֲרָיוֹת אֲשֶׁר בּוֹ הֻדְפְּסוּ בְּצֶבַע אָדֹם וּמִתַּחְתָּיו אוֹתִיּוֹת גְּדוֹלוֹת מְאֹד: הִשְׁתַּמְּשׁוּ בַּמִּקְרֶה!! שִׁמְעוֹן רָאָה זֹאת מֵרָחוֹק, וַיָּרָץ בְּכָל כֹּחוֹ אֶל הַמּוֹדָעָה וַיִּקְרָא כַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה:

„הַכֵּבָר הַיָּחִיד בַּתֵּבֵל עוֹזֵב הַיּוֹם בָּעֶרֶב בַּשָּׁעָה הַשְּׁבִיעִית אֶת הָעִיר. וּלְמַעַן יוּכַל כָּל אִישׁ לִרְאוֹת אֶת הַחַיּוֹת וְהָעוֹפוֹת, הוּרַד הַמְּחִיר מְאֹד. כַּרְטִיסֵי־הַכְּנִיסָה נִמְכָּרִים בִּמְחִיר חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה פְּרוּטָה. !! הִשְׁתַּמְּשׁוּ בַּמִּקְרֶה!!"

שִׁמְעוֹן רָקַד מֵרֹב שִׂמְחָה, וַיֹּאמֶר לָשׁוּב אֶל חַדְרוֹ; וּכְבָר צָעַד צְעָדִים אֲחָדִים מִן הָעַמּוּד וָהָלְאָה, וַיָּשָׁב שֵׁנִית אֵלָיו וַיִּקְרָא עוֹד הַפַּעַם אֶת הַמּוֹדָעָה. טוֹב הָיָה – אָמַר בְּלִבּוֹ – לוּ לָקַח בַּעַל הַכֵּבָר רַק עֶשֶׂר פְּרוּטוֹת כְּדִבְרֵי אָבִי. אַךְ אֵין דָּבָר: עֶשֶׂר פְּרוּטוֹת הִבְטִיחַ אָבִי לָתֶת לִי, שְׁתֵּי פְּרוּטוֹת יֵשׁ בְּכִיסִי, וְעוֹד שָׁלֹשׁ פְּרוּטוֹת... יִתֵּן לִי אָבִי גַּם כֵּן. רַק שָׁלֹשׁ פְּרוּטוֹת – הֲלֹא דָּבָר קָטָן הוּא. בְּפָנִים מְאִירוֹת וּבְלֵב שָׂמֵחַ בָּא שִׁמְעוֹן הַחֶדְרָה. לְתִמְהוֹנוֹ מָצָא בוֹ רַק שְׁנֵי הַתַּלְמִידִים הַקְּטַנִּים שֶׁהָיוּ לְ„כִתָּה מְיֻחֶדֶת", יֶתֶר הַתַּלְמִידִים חֲבֵרָיו לֹא בָאוּ עוֹד. הוּא חָשַׁב לוֹ תָמִיד לִפְחִיתוּת הַכָּבוֹד לְהִתְרוֹעֵעַ עִמָּהֶם, אַךְ הַפַּעַם נִגַּשׁ אֲלֵיהֶם, וַיֵּשֶׁב אֶצְלָם, וַיְסַפֵּר לָהֶם בְּשִׂמְחָה, כִּי הַיּוֹם יֵלֵךְ אֶל הַכֵּבָר וְרָאָה שָׁם דְּבָרִים נִפְלָאִים, וּמָחָר יְסַפֵּר גַּם לָהֶם אֵת כָּל אֲשֶׁר יִרְאֶה.

– אֲנַחְנוּ הָיִינוּ כְּבָר בַּכֵּבָר! – עָנוּהוּ הַיְלָדִים – אַךְ בִּרְאוֹתֵנוּ אֶת הַפִּיל וְאֶת חַטְמוֹ הָאָרֹךְ אֲשֶׁר שָׁלַח אֵלֵינוּ, בְּעָבְרֵנוּ לִפְנֵי כְלוּבוֹ, חָרַדְנוּ חֲרָדָה גְּדוֹלָה מְאֹד, וְאִמֵּנוּ צִוְּתָה לְשִׁפְחָתֵנוּ לְהוֹצִיאֵנוּ כְּרֶגַע מִן הַכֵּבָר לַהֲבִיאֵנוּ לְבֵיתֵנוּ... הוֹי, שִׁמְעוֹן! אַל תֵּלֵךְ! נוֹרָא שָׁם מְאֹד... שַׁאֲגוֹת הָאֲרָיוֹת וְנַחֲרַת הַנְּמֵרִים וְהֶמְיַת הַדֻּבִּים מַפִּילוֹת אֵימָה...

– פְּתָאִים קְטַנִּים! – עָנָה שִׁמְעוֹן וַיַּבֵּט בְּחֶמְלָה עַל הַ„תִּינוֹקוֹת" הַפַּחְדָנִים הָאֵלֶּה, קְטַנִּים אַתֶּם מְאֹד, – הוֹסִיף שִׁמְעוֹן לְדַבֵּר אֲלֵיהֶם – עַל כֵּן יְרֵאתֶם וְלֹא שַׂמְתֶּם לֵב, כִּי כָל הַחַיּוֹת כְּלוּאוֹת בִּכְלוּב בַּרְזֶל, וְאִם גַּם אֶלֶף פְּעָמִים תִּשְׁאַגְנָה וְתֶהֱמֶינָה, לֹא תוּכַלְנָה לָגַעַת בָּנוּ... אֵיכָה לֹא הֲבִינוֹתֶם דָּבָר קָטָן כָּזֶה ?. אֲבָל מַה זֹּאת? ·הוֹסִיף שִׁמְעוֹן לְדַבֵּר—גַּם הָרַבִּי גַּם הַנְּעָרִים אֵינָם עוֹד; כִּמְדֻמֶּה לִי שֶׁכְּבָר בָּאָה עֵת הַלִּמּוּד!

– לִקְרֹא אֶת הַהַלֵּל הָלְכוּ כֻלָּם לְבֵית הַמִּדְרָשׁ!—עָנָה אַחַד הַיְלָדִים—גַּם אָבִי הָלַךְ הַיּוֹם לְהִתְפַּלֵּל בְּצִבּוּר... הַיּוֹם „רֹאשׁ חֹדֶשׁ"... נִלְמַד רַק עַד חֲצוֹת הַיּוֹם..."

פְּנֵי שִׁמְעוֹן חָוְרוּ מְאֹד. לִבּוֹ הִכָּהוּ עוֹד עַל חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא בַּיּוֹם הַהוּא, וְהוּא מְחַכֶּה לְיוֹם כִּפּוּרִים הַמְמַשְׁמֵשׁ וּבָא לָצוּם בּוֹ וּלְבַקֵּשׁ סְלִיחָה בְּכָל לְבָבוֹ עַל חַטָּאתוֹ, וְהִנֵּה עֲבֵרָה חֲדָשָׁה: רֹאשׁ חֹדֶשׁ הַיּוֹם וְהוּא לֹא קָרָא אֶת הַהַלֵּל וְלֹא הִתְפַּלֵּל „מוּסָף"! הֲיֹאבֶה יְיָ סְלֹחַ לוֹ? „בְּשַׁבָּת הֶעָבְרָה בֵּרַךְ אֶת הַחֹדֶשׁ הַבָּא, וְגַם אֶתְמוֹל וְשִׁלְשׁוֹם זָכַר אֶת „רֹאשׁ הַחֹדֶשׁ" וְאֶת הַהַלֵּל וְהַמּוּסָף, וְהַיּוֹם בַּבֹּקֶר שָׁכַח, שָׁכַח הַכֹּל וְהִתְפַּלֵּל תְּפִלַּת חוֹל, – וְהַכֹּל בִּשְׁבִיל הַמּוֹדָעָה וְהַכֵּבָר..." וּבִהְיוֹתוֹ שָׁקוּעַ בְּמַחְשָׁבוֹת הַמָּרוֹת הָאֵלֶּה עָזַב אֶת הַתִּינוֹקוֹת וַיִּגַּשׁ אֶל הַשֻּׁלְחָן וַיֵּשֶׁב עַל מְקוֹמוֹ. „אֲבָל הֵן לֹא בְּזָדוֹן עָשִׂיתִי אֶת הַדָּבָר הַזֶּה – הִצְטַדֵּק בִּלְבָבוֹ – וְגַם אָז לוּלֵא חָלְתָה אֲחוֹתִי וְלֹא הָיִיתִי עֵר עַד חֲצוֹת הַלַּיְלָה, לֹא הָיִיתִי מְבַטֵּל אֶת תְּפִלָּתִי... אָנוּס הָיִיתִי... וְהַיּוֹם הָיָה הַדָּבָר בִּשְׁגָגָה... כֵּן! הַיּוֹם נִלְמַד רַק עַד חֲצוֹת הַיּוֹם... אַחַר אֵלְכָה הַבַּיְתָה, אֶקַּח אֶת הַכֶּסֶף וְאֵלֵכְ

לִי... וְשִׂמְחָה רַבָּה מִלְּאָה אֶת לְבַב שִׁמְעוֹן. וַיִּגַּשׁ שֵׁנִית אֶל הַיְלָדִים וַיְדַבֵּר אֲלֵיהֶם, וַיְצַחֵק אִתָּם וַיְהִי אַף שָׂמֵחַ...

כַּעֲבֹר רֶבַע שָׁעָה בָּא הָרַבִּי וְעִמּוֹ תַּלְמִידָיו מִבֵּית הַמִּדְרָשׁ. וְאַךְ כִּלּוּ לֶאֱכֹל אֶת פַּת הַשַּׁחֲרִית יָשְׁבוּ לִלְמֹד. בְּשִׁעוּר הַגְּמָרָא שֶׁלָּמְדוּ הַיּוֹם הָיוּ עִנְיְנֵי אַגָּדָה יָפִים אֲשֶׁר לֹא דָרְשׁוּ עִיּוּן רַב, וְעַל כֵּן עָבְרָה מְהֵרָה הָעֵת מִבְּלִי אֲשֶׁר הִרְגִּישׁוּ בָהּ, וְהָרַבִּי שִׁלַּח אֶת תַּלְמִידָיו לַחָפְשִׁי.

בְּלֵב שָׂמֵחַ שָׁב שִׁמְעוֹן הַבַּיְתָה, וּבִרְאוֹתוֹ, כִּי אָבִיו לֹא בָא עוֹד אֶל לֶחֶם הַצָּהֳרַיִם יָצָא וַיַּעֲמֹד עַל יַד הַשַּׁעַר וַיְחַכֶּה לְבוֹאוֹ. עָבְרוּ רְגָעִים אֲחָדִים וַיִּרְאֵהוּ הוֹלֵךְ וְקָרֵב אֶל הַבַּיִת וַיָּרָץ לִקְרָאתוֹ וַיְבַשֵּׂר לוֹ, כִּי כְּבָר הוֹרִידוּ אֶת הַמְּחִיר...

— מַה הוֹרִידוּ? אֵיזֶה מְחִיר?—שָׁאַל הָאָב בְּתִמָּהוֹן.

—הוֹרִידוּ מְחִיר הַכְּנִיסָה לַבִּבָּר, אַבָּא,—עָנָהוּ שִׁמְעוֹן וַיִּתְמַהּ עַל אָבִיו אֵיךְ יָכֹל לִשְׁכֹּחַ אֶת כָּל הָעִנְיָן.

— הַבִּבָּר... הַבִּבָּר... כֵּן, כֵּן, זָכַרְתִּי; נֵלְכָה הַבַּיְתָה וְנֹאכַל לָחֶם. וַיָּבֹאוּ הַבַּיְתָה וַיִּרְחֲצוּ יְדֵיהֶם וַיֵּלְכוּ אֶל הַשֻּׁלְחָן וַיֵּשְׁבוּ. שִׁמְעוֹן אָכַל אֶת אֲרֻחָתוֹ בְּחִפָּזוֹן, וּבְקֹצֶר רוּחַ הֵחֵל לְבָרֵךְ „בִּרְכַּת הַמָּזוֹן".

— חַכֵּה נָא מְעַט בְּנִי! — אָמְרָה אִמּוֹ אֵלָיו — כַּאֲשֶׁר נְכַלֶּה לֶאֱכֹל אֶת הַתַּבְשִׁיל, אֶתֵּן לְךָ דְּבַדְּבָנִים, שֶׁבִּשַּׁלְתִּי לִכְבוֹד רֹאשׁ חֹדֶשׁ.

— שָׂבֵעַ אָנֹכִי, שָׂבֵעַ מְאֹד! — אָמַר שִׁמְעוֹן וַיָּקָם מִמּוֹשָׁבוֹ—עַתָּה תְּנָה לִי, אָבִי, כֶּסֶף וְהָלַכְתִּי אֶל הַבִּבָּר... רַק שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה פְּרֻטָּה תִּתֵּן לִי... שְׁתַּיִם יֵשׁ לִי.

— אַל נָא תְהִי נִמְהָר כָּכָה, בְּנִי! — אָמַר אָבִיו וַיָּשֶׂם אֶת יָדוֹ בְּכִיסוֹ וַיְמַשְׁמְשֵׁהוּ... אֱכֹל אֶת הַדְּבַדְּבָנִים וְאַחַר תֵּלֵךְ. הֵן עוֹד הַיּוֹם גָּדוֹל!... שִׁמְעוֹן יָרֵא לַמְרוֹת פִּי אָבִיו, וַיֵּשֶׁב בְּלִי חֶמְדָּה שֵׁנִית אֶל הַשֻּׁלְחָן וַיִּשְׂמַח, כִּי כָלְתָה אֲרֻחַת הַצָּהֳרַיִם, וַיְבָרֵךְ עַל הַמָּזוֹן בְּקוֹל רָם וּבִנְעִימָה, וְאַחַר נִגַּשׁ אֶל אָבִיו וַיִּשְׁאַל מִמֶּנּוּ אֶת הַפְּרֻטּוֹת הַדְּרוּשׁוֹת.

אֲבִי שִׁמְעוֹן שָׂם שֵׁנִית יָדָיו בְּכִיסָיו וַיּוֹצֵא מֵהֶם פְּרֻטּוֹת אֲחָדוֹת... וַיִּמְנֶן עַל הַשֻּׁלְחָן בְּקוֹל: אַחַת, שְׁתַּיִם שָׁלֹשׁ, אַרְבַּע, חָמֵשׁ, שֵׁשׁ פְּרֻטּוֹת, וּשְׁתַּיִם שֶׁלְּךָ—הֲרֵי שְׁמוֹנֶה...

— דְּבוֹרָה! — פָּנָה אֶל אֵם שִׁמְעוֹן—חַפְּשִׂי נָא גַם אַתְּ, אוּלַי יֵשׁ לָךְ פְּרֻטּוֹת אֲחָדוֹת וּתְנִי אוֹתָן לְשִׁמְעוֹן; יֵלֶךְ נָא אֶל הַבִּבָּר!...

— לַשָּׁוְא אֲחַפֵּשׂ, כִּי אֵין לִי אַף פְּרֻטָּה, — עָנְתָה הָאֵם. הָאָב הִבִּיט רֶגַע אֶל בְּנוֹ וַיִּשָּׁבֵר לִבּוֹ בְּקִרְבּוֹ: שִׁמְעוֹן עָמַד שָׁחוּחַ, שְׂפָתָיו רָעֲדוּ וְעֵינָיו מָלְאוּ דְמָעוֹת... עֵינֵי הָאָב וְהַבֵּן נִפְגָּשׁוּ, וְלֹא יָכֹל שִׁמְעוֹן לְהִתְאַפֵּק וַיֵּבְךְּ.

— הוֹי, כַּמָּה חִכִּיתִי לַיּוֹם הַזֶּה! כַּמָּה לֵילוֹת לֹא יָשַׁנְתִּי וְחָשַׁבְתִּי מָתַי יָבֹא הַיּוֹם הַהוּא וְעַתָּה, כִּי בָא הַיּוֹם הָאַחֲרוֹן אֵינָם נוֹתְנִים לִי אֶת הַכֶּסֶף...

— הֲיוֹדֵעַ אַתָּה אֵיפֹה גָּר דּוֹד הַסַּנְדְּלָר, אֲשֶׁר תָּפַר לְךָ נְעָלַיִם? — שָׁאַל הָאָב — לְכָה אֵלָיו וְנָשִׁיתָ בּוֹ אֶת עֶשֶׂר הַפְּרֻטּוֹת הַמַּגִּיעוֹת לִי מִמֶּנּוּ זֶה כְּבָר! מַהֵרָה, בְּנִי, רוּצָה, כִּי רַב מִמְּךָ הַדֶּרֶךְ וְלֹא תְאַחֵר אֶת מוֹעֵד הַכְּנִיסָה אֶל הַבִּבָּר...

— הִנֵּה אָנֹכִי רָץ!—אָמַר שִׁמְעוֹן וַיִּמַח דִּמְעָתוֹ מֵעַל פָּנָיו, וַיָּשֶׂם אֶת שֵׁשׁ הַפְּרֻטּוֹת בְּכִיסוֹ.

— חַכֵּה מְעַט!—אָמְרָה אֵלָיו אִמּוֹ—אֲנִי אַלְוֶה מִשְּׁכֶנְתֵּנוּ שְׁתֵּי פְּרֻטּוֹת, וְהוֹלַכְתָּ לִקְנוֹת כַּרְטִיס הַנְּסִיעָה בַּ„טְּרַמְוַי"; עוֹד מְעַט תָּשׁוּב הַבַּיְתָה לֶאֱכֹל לֶחֶם הַצָּהֳרַיִם...

— לוּ הוֹאַלְתְּ, אִמִּי, וְתִלְוִי מִמֶּנָּה שֶׁבַע פְּרֻטּוֹת, כִּי עַתָּה הָיִיתִי הוֹלֵךְ תֵּכֶף אֶל הַבִּבָּר וְלֹא נִצְרַכְתִּי לָלֶכֶת עַד קְצֵה הָעִיר אֶל הַסַּנְדְּלָר.

— שֶׁבַע פְּרֻטּוֹת!? אֵינִי יְכוֹלָה לְבַקֵּשׁ מִמֶּנָּה שֶׁבַע פְּרֻטּוֹת, כְּבָר חַיֶּבֶת אֲנִי לָהּ יוֹתֵר מִשְּׁנֵי שְׁקָלִים. גַּם שְׁתֵּי פְּרֻטּוֹת בּוֹשָׁה לִי לְבַקֵּשׁ מִמֶּנָּה; אַךְ צַר לִי עָלֶיךָ, בְּנִי, וּבַעֲבוּרְךָ אָעֹז פָּנַי...

— הִיא מְאַחֶרֶת הַיּוֹם לָשׁוּב! — אָמַר שִׁמְעוֹן, בְּהַבִּיטוֹ רֶגַע בַּחַלּוֹן — מִי יוֹדֵעַ מָתַי תָּשׁוּב? אֵלְכָה לִי אֶל הַסַּנְדְּלָר... וּבְדַבְּרוֹ קָם וַיֵּצֵא הַחוּצָה. כִּשְׁנֵי רְגָעִים עָמַד וַיַּבֵּט אֶל שְׁנֵי עֶבְרֵי הָרְחוֹב, לִבּוֹ כָּאַב מְאֹד, וּבִרְאוֹתוֹ כִּי הָרְגָעִים עוֹבְרִים וְהַשְּׁכֵנָה אֵינֶנָּה, הֵרִים פְּעָמָיו וַיָּרָץ אֶל בֵּית דּוֹד הַסַּנְדְּלָר. שְׁלֹשָׁה רְחוֹבוֹת אֲרֻכִּים כְּבָר עָבַר בִּמְרוּצָתוֹ וְהִרְגִּישׁ כְּאֵב בְּרַגְלָיו. וְכַאֲשֶׁר יוֹסִיף לָרוּץ כֵּן יִגְדַּל הַכְּאֵב וְכֵן יֶאֱנַס לַעֲצֹר בִּמְרוּצָתוֹ. בְּרֶגַע הַזֶּה עָבַר לְפָנָיו הַטְּרַמְוַי, וַיַּעֲמֹד בִּקְצֵה הָרְחוֹב; רֶגַע אָמַר לְהוֹצִיא מִכַּסְפּוֹ שְׁתֵּי פְּרֻטּוֹת וְלִנְסֹעַ בַּטְּרַמְוַי עַד רְחוֹב הַבַּרְזֶל. מִשָּׁם וָהָלְאָה יֵלֵךְ בְּרַגְלָיו. אַךְ לִבּוֹ לֹא נְתָנוֹ לְהַמְעִיט אֶת מִסְפַּר פְּרֻטּוֹתָיו בְּעֵת אֲשֶׁר תֶּחְסַרְנָה לוֹ עוֹד שֶׁבַע. הַטְּרַמְוַי עָמַד רְגָעִים אֲחָדִים, וְאַחַר הָלַךְ לְדַרְכּוֹ, וְשִׁמְעוֹן הִבִּיט אַחֲרָיו בְּלֵב נִשְׁבָּר וַיְקַנֵּא מְאֹד בְּאוֹפַנָּיו הַמִּתְגַּלְגְּלִים בִּמְהִירוּת רַבָּה...

רְגָעִים אֲחָדִים עָמַד שִׁמְעוֹן וַיָּנַח, רַגְלָיו כָּאֲבוּ מְאֹד... וַיֵּאָנַח אֲנָחָה גְדוֹלָה, וַיְאַמֵּץ כֹּחוֹ וַיָּרָץ הָלְאָה.

— עוֹד שְׁנֵי רְחוֹבוֹת אֶעֱבֹר וּבָאתִי עַד רְחוֹב הַבַּרְזֶל... מִשָּׁם לֹא רָחוֹק עַד בֵּית הַסַּנְדְּלָר—אָמַר שִׁמְעוֹן בְּלִבּוֹ, בְּעָמְדוֹ לָנוּחַ מְעָט. זֵעָה רַבָּה יָרְדָה מֵעַל פָּנָיו, וְרוּחוֹ קָצְרָה מֵרֶגַע לְרָגַע. לִרְגָעִים הִבִּיט אֶל הַשֶּׁמֶשׁ לִרְאוֹת עַל פִּיהוּ הֲגָדוֹל עוֹד הַיּוֹם אִם לֹא, וּבִרְאוֹתוֹ, כִּי עוֹד הַיּוֹם גָּדוֹל הִתְחַזֵּק וַיָּרָץ הָלְאָה.

בְּקֹצֶר רוּחַ וּבְפָנִים רְטֻבִּים מִזֵּעָה בָּא שִׁמְעוֹן הֶחָצֵרָה, אֲשֶׁר גָּר שָׁם דּוֹד הַסַּנְדְּלָר. בְּעֵינַיִם כָּלוֹת הֵחֵל לְחַפֵּשׂ אֶת הַשֶּׁלֶט, שֶׁהָיָה מְצֻיָּר עָלָיו קוֹף הָאוֹחֵז נַעַל בְּיָדוֹ וְלֹא מָצָא. בְּלֵב מָלֵא עֶצֶב עָבַר לִפְנֵי הַמְּעוֹנוֹת הָרַבִּים אֲשֶׁר בֶּחָצֵר וַיִּתְבּוֹנֵן אֲלֵיהֶם וַיַּשְׁקֵף בְּעַד הַחַלּוֹנוֹת; וּבִרְאוֹתוֹ, כִּי אֵין הָאִישׁ אֲשֶׁר הוּא מְבַקֵּשׁ, מָלְאוּ עֵינָיו דְּמָעוֹת.

— את מי תבקש פה? — שאלהו פתאם אחד מגרי החצר. — הגידה נא לי — קרא שמעון תחנונים — איה דוד הסנדלר? אנא הגידה... אבי שלחני אליו...

— דוד הסנדלר? הזקן? — שנה האיש את דבריו ויהי כזוכר נשכחות. — דוד הסנדלר העתיק דירתו מזה וילך לגור. כמדמה לי בפרור „העיר החדשה"... שאל נא את אשתי, היא יודעת היטב את הדבר הזה. כמדמה לי שבשבוע העבר בקרה את אשת דוד במעונה.

(המשך יבא).

י. ב. לבנר.

קשר הילדים.

(מעשיה.)

היום העשירי לחדש טבת ערב שבת בין השמשות.

כל בני ישראל יושבי עיר קדש הקטנה נאספו אל בית המדרש לקבל את פני השבת ולהתפלל תפלת ערבית. וקבלת השבת אשר בליל שבת זאת שונה היתה מכל שבתות השנה. הפעם לא האריך החזן במזמורי „לכו נרננה" ולא סלסל את נגוני „לכה דודי" כמנהגו תמיד; כי גם החזן, גם כל המתפללים לא אכלו כל היום לחם, כי יום צום היה, צום העשירי בטבת, יום כו סמך מלך בבל ויצר על ירושלים העיר הקדושה. ורק אחרי תפלת ערבית ימהרו אל הלחם להשיב את נפשם הרעבה. גם רבי גדליהו, המאריך תמיד בתפלת „שמונה עשרה", קצר הפעם, למען ימהר העם לשוב אל ביתו ולקדש על היין.

וירוחם השמש הזקן קדם גם הוא למלא את כוס היין, ובטרם כלה החזן את ה„מגן אבות", כבר עמד הכן על ימינו וכוס היין בידו.

ויקדש החזן על היין כמעט בחטיפה; ב„זכרון למעשה בראשית" לא הרים את קולו, וב„זכר ליציאת מצרים" לא סלסל בגרונו, כמנהגו בכל שבתות השנה, כי ידע את נפש העם הרעבה.

ובשעה שקדש החזן על היין שוטטו עיני השמש אנה ואנה לבקש את בני העשירים, שאבותיהם מעניקים לו מטבע יפה בחנכה ובפורים, לתת להם ראשונה לשתות מן הכוס, אולם אף ילד אחד, גם מבני העשירים, גם מבני העניים, לא נגש הפעם אל ה„עמוד" ויהי הדבר לפלא בעיני ירוחם.

בידים רפות לקח השמש את הכוס מיד החזן ויבט נבוך מסביב.

וכל הקהל הגדול עומד ומחכה למוצא פי החזן האחרונים, עומד על מקומו ומחכה.

ונרות החלב הנתונים בקני מנורות הנחשת התלויות, מטפטפות ומתיזות טפות טפות של חלב, וריח עשן עולה באף הקהל הרעב.

וכל הילדים עומדים על יד אבותיהם ופניהם צוהלים משמחה.

והשמש, החזן וכל הקהל עומדים על מקומם מחרישים ומשתאים.

אחדים מהורי הילדים שאלו את בניהם, מדוע לא יגשו היום לשתות מן היין?

אך כל הילדים ענו להוריהם פה אחד:

— אחת נשבענו לבלי לשתות מן היין עד אשר יבטיח השמש לבלי סגר עוד את בית המדרש בפנינו.

— ומי השביע אתכם את השבועה הזאת?

— נחום בן שלמה.

נחום בן שלמה הוא הראש לכל ילדי העיר ואת כל אשר יאמר להם יעשו. הוא המצביא את הילדים בימי הקיץ בשחקם בשחוק החילים, הוא גם העובר לפניהם בחרף בהחליקם על פני הקרח. והיה בעבר נחום בן שלמה לפניהם וקרא: „שמונה עשרה"! והישירו כל הילדים את רגליהם והחליקו אחריו ברגלים דבוקות זו בזו; ואם יקרא לפניהם „עושה שלום"! והחליקו כל הנערים אחורנית, אם יקרא לפניהם „ויאמר דוד"! ושמו כל הנערים את ידיהם על עיניהם, כבשעת תפלת „תחנון".

ואחד מן הילדים לא ימרה את פיו.

וריב לשמש תמיד עם נחום בן שלמה והילדים הסרים למשמעתו. תכלית שנאה שנא הזקן הזה את הנערים העליזים, ולא אחת כבר הכה אותם על חטאים שונים שהיו חוטאים לפניו: על השופר שהיו גונבים מארונו והיו עולים לעזרת נשים לתקע בו; על נר ההבדלה הקלועה בעלת צבעים שונים, שהיו מוציאים אותה מידו והוא לא הרגיש בזה; על חתיכות השעוה, שהיו גונבים מתחת ידו במוצאי יום הכפורים, ועל קריאת „אמן" בקול רם אחרי ברכת הדלקת הנרות של חנכה, והעקר על שנה של שבת, שהיו גוזלים ממנו, זו השנה המתוקה, שהיה מרגיש בה מעין טעם גן עדן.

כי בכל שבת ושבת, אחרי אשר כבר החליקו דים על פני הקרח, היה נחום בן שלמה עם כל החברה שלו באים אל בית המדרש והיו מקפצים ומדלגים בנעליהם הרטבות על השלחנות ועל הספסלים. ויש גם שהיו מביאים כדורי שלג מן החוץ ומשליכים איש בפני רעהו, והשלג נמס ויהי למים. ומאיר „הקטן", סגן השמש בראותו, כי לא יוכל לשובבים הרבים, היה הולך אל ירחם השמש

וּמְעִירֵהוּ מִשְּׁנָתוֹ, בְּאָמְרוֹ: „קוּם נָא, רַבִּי יְרָחָם! הַיְלָדִים מְהַפְּכִים אֶת בֵּית הַמִּדְרָשׁ“. אָז יָקוּם הַשַּׁמָּשׁ בְּכַעַס מִשְּׁנָתוֹ וְהִתְעַטֵּף בְּאַדַּרְתּוֹ וּמִהֵר דֶּרֶךְ חֲצֵרוֹת וְגַנִּים לָבוֹא אֶל בֵּית הַמִּדְרָשׁ. וּבְעוֹדֶנּוּ בַּפְּרוֹזְדוֹר הָיָה מֵסִיר אֶת הָרְצוּעָה מֵעַל מָתְנָיו וְהָיָה מַכֶּה בָהּ אֶת הַיְלָדִים בְּלִי חֶמְלָה וּמְגָרְשָׁם מִבֵּית הַמִּדְרָשׁ.

וּבְשַׁבָּת שֶׁלִּפְנֵי עֲשָׂרָה בְּטֵבֵת נָעַל הַשַּׁמָּשׁ אֶת בֵּית הַמִּדְרָשׁ וְאֶת הַמַּפְתֵּחַ לָקַח אִתּוֹ וְלֹא נָתַן לַיְלָדִים לְהִכָּנֵס בּוֹ.

וְנַחוּם בֶּן שְׁלֹמֹה עִם כָּל בְּנֵי לִוְיָתוֹ שָׁבוּ מִן „הַמַּחְלָקָה“ אֶל בֵּית הַמִּדְרָשׁ — וְהִנֵּה הַדֶּלֶת נְעוּלָה בִּפְנֵיהֶם. וַיִּקְצְפוּ עַד מְאֹד.

— נָקֹם נְקָה!! — קָרָא נַחוּם בֶּן שְׁלֹמֹה.

— אַךְ בַּמֶּה נוּכַל לְהִנָּקֵם בּוֹ? — שָׁאֲלוּ יְלָדִים אֲחֵרִים.

— נָקֹם נְקָה! — קָרָא נַחוּם בֶּן שְׁלֹמֹה שֵׁנִית בְּעֹז — אַךְ הִשָּׁבְעוּ לִי כֻלְּכֶם בְּ„חֵלֶק לָעוֹלָם הַבָּא“ שֶׁלָּכֶם, כִּי אִישׁ מִכֶּם לֹא יַמְרֶה אֶת פִּי.

וַיַּעֲנוּ הַיְלָדִים פֶּה אֶחָד: כֹּל אֲשֶׁר תֹּאמַר אֵלֵינוּ נַעֲשֶׂה!

וַיּוֹסֶף נַחוּם בֶּן שְׁלֹמֹה וַיֹּאמַר:

— אִישׁ מֵאִתָּנוּ לֹא יִקְרַב בְּלֵיל הַשַּׁבָּת הַבָּאָה אֶל הַיַּיִן אֲשֶׁר יִתֵּן לָנוּ הַשַּׁמָּשׁ, עַד אֲשֶׁר יַבְטִיחַ, כִּי לֹא יוֹסִיף עוֹד לִנְעֹל אֶת בֵּית הַמִּדְרָשׁ לְפָנֵינוּ.

וַיִּשָּׁבְעוּ כָּל הַנְּעָרִים לַעֲשׂוֹת כִּדְבָרָיו.

וְהַיְלָדִים עָשׂוּ כַּאֲשֶׁר נִשְׁבָּעוּ, וְאַף אֶחָד מֵהֶם לֹא קָרַב לִשְׁתּוֹת מִן הַיָּיִן.

הָאָבוֹת הִפְצִירוּ בַּיְלָדִים לְבִלְתִּי יַקְשׁוּ עוֹד אֶת עָרְפָּם וְיִשְׁתּוּ מִיֵּין הַקִּדּוּשׁ.

— חָלִילָה לָנוּ לְחַלֵּל אֶת שְׁבוּעָתֵנוּ אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְנוּ בְּחֶלְקֵנוּ לָעוֹלָם הַבָּא! — עָנוּ הַיְלָדִים.

וּדְבַר קֶשֶׁר הַיְלָדִים וּשְׁבוּעָתָם בָּא לְאָזְנֵי הָרַב.

שְׂחוֹק קַל עָבַר עַל פְּנֵי הָרַב, בְּשָׁמְעוֹ אֶת דְּבַר הָרִיב אֲשֶׁר בֵּין הַשַּׁמָּשׁ וְהַיְלָדִים.

וַיִּקְרָא לִירָחָם הַשַּׁמָּשׁ, וַיִּגַּשׁ אֵלָיו.

וְאֶת מֵאִיר „הַקָּטָן“ שָׁלַח הָרַב לִקְרֹא אֵלָיו גַּם אֶת נַחוּם בֶּן שְׁלֹמֹה.

— סַפֶּר־נָא לִי, בְּנִי, — קָרָא הָרַב אֶל הַנַּעַר — אֶת דְּבַר הַקֶּשֶׁר וְהַשְּׁבוּעָה,

וַיְסַפֵּר הַנַּעַר בְּקוֹל עֹז אֶת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה, וְלֹא כִחֵד מִמֶּנּוּ דָּבָר.

— לֹא טוֹב אַתֶּם עוֹשִׂים, בָּנַי, — אָמַר הָרַב, — בְּבוֹאֲכֶם לְבֵית הַמִּדְרָשׁ לְהִשְׁתּוֹבֵב וּלְהִתְהוֹלֵל בּוֹ, כִּי קָדוֹשׁ הַמָּקוֹם הַזֶּה לֵאלֹהִים. שַׂחֲקוּ לָכֶם בְּכָל אַוַּת נַפְשְׁכֶם בְּחַצְרוֹת בָּתֵּיכֶם, כִּי עַל כֵּן יְלָדִים קְטַנִּים אַתֶּם וְהַשְּׂחוֹק יָפֶה לָכֶם. וְהָיָה אִם תַּבְטִיחוּ לִי, כִּי לֹא תוֹסִיפוּ עוֹד לְהִשְׁתּוֹבֵב בְּבֵית הַמִּדְרָשׁ וְצִוִּיתִי עַל הַשַּׁמָּשׁ לְבַל יוֹסִיף עוֹד לִנְעֹל אֶת דַּלְתֵי בֵּית הַמִּדְרָשׁ בִּפְנֵיכֶם.

וַיֵּאוֹת הַנַּעַר לְדִבְרֵי הָרַב.

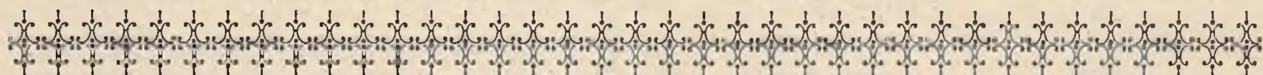
אָז צִוָּה הָרַב עַל יְרָחָם הַשַּׁמָּשׁ לְבַל יוֹסִיף עוֹד לִנְעֹל אֶת בֵּית הַמִּדְרָשׁ בִּפְנֵי הַיְלָדִים. יָבֹאוּ נָא הַקְּטַנִּים הָאֵלֶּה אֶל בֵּית הַמִּדְרָשׁ— אָמַר — וְיַרְגִּילוּ אֶת נַפְשָׁם לָבוֹא תָּמִיד אֶל הַבַּיִת הַקָּדוֹשׁ, וְגַם כִּי יַזְקִינוּ לֹא יָסוּרוּ מִמֶּנּוּ.

וְהַשַּׁמָּשׁ הִבְטִיחַ, כִּי מֵעַתָּה לֹא־יוֹסִיף עוֹד לַעֲשׂוֹת כַּדָּבָר הַזֶּה.

אָז נִגְּשׁוּ הַיְלָדִים אֶל הַכּוֹס בְּשִׂמְחַת נִצָּחוֹן וַיִּשְׁתּוּ מִיֵּין הַקִּדּוּשׁ.

וְאַחֲרֵי כֵן יָצְאוּ כָּל הָעָם, הָאָבוֹת וְהַבָּנִים מִבֵּית הַמִּדְרָשׁ, וַיֵּלְכוּ לְבֵיתָם שְׂמֵחִים וְטוֹבֵי לֵב.

יִשְׂרָאֵל שַׁף.

הַכִּיּוֹר.

הָאֵם וִילָדָהּ.

(פַנְטַסְיָה).

מֵאֵת א. נֶמוֹיֶבְסְקִי.

דְמוּת ג. ל.

עַל פְּנֵי תְכֵלֶת הַשָּׁמַיִם נוֹצְצִים רִבּוֹא רְבָבוֹת כּוֹכָבִים. מִתַּחַת יְשֵׁנָה הָאָרֶץ עֲטוּפָה בַחֲשֵׁכָה. הַכּוֹכָבִים נוֹצְצִים וְאוֹרָם רוֹעֵד יוֹתֵר וְיוֹתֵר, עַד כִּי יִדְמוּ לְאַלְפֵי נֵרוֹת הַנִּשּׂוּאִים בִּידֵי בְרִיּוֹת נֶעֱלָמוֹת.

אָכֵן נֵרוֹת הֵמָּה! הִנֵּה הֵם מִתְנוֹעֲעִים וּמִתְקָרְבִים אֵלֵינוּ. מֵאֲחוֹרֵי כָּל נֵר וָנֵר נִרְאִים כְּפָנִים בְּהִירִים בָּאֲוִיר; מַה רַבּוֹת הֵן הַנְּקֻדּוֹת הַלְּבָנוֹת כַּשֶּׁלֶג, הַפְּזוּרוֹת עַל פְּנֵי הָרָקִיעַ וְהָרוֹעֲדוֹת כִּכְנָפַיִם קְטַנּוֹת מְאֹד!

הִנֵּה קוֹל מִתְלַחֲשִׁים עוֹלֶה מֵאֲחוֹרֵי הַנֵּרוֹת. עוֹד הַפַּעַם הָשְׁלַךְ הֵם. הַנֵּרוֹת מִתְנוֹעֲעִים וְהוֹלְכִים הָלוֹךְ וְקָרוֹב, הָלוֹךְ וְקָרוֹב. וְקוֹל הַלַּחַשׁ עוֹלֶה שֵׁנִית בְּאָזְנֵינוּ. וְיֵשׁ אֲשֶׁר יִפֹּל נֵר אֶחָד מִיַּד נֶעֱלָמָה שָׁם אַרְצָה, וְאַחֲרָיו יָאִיר נָתִיב, יִפֹּל וְיַגִּיעַ לָאָרֶץ וְכָבָה. כַּעֲבֹר רֶגַע וְאֵיזֶה צֵל יִקְרַב אֶל הַנֵּר הַקָּרוֹב, וְכוֹכָב קָטָן חָדָשׁ יָפִיץ אוֹרוֹ.

עַל פְּנֵי מֶרְחֲבֵי הַשָּׁמַיִם נִשְׁמַע קוֹל מִתְלַחֲשִׁים. הֲמוֹן רַב שֶׁל צְלָלִים בְּהִירִים וְנֵרוֹת בִּידֵיהֶם יוֹרְדִים אַט אַט אַרְצָה. וְהַצְּלָלִים מַרְכִּינִים רָאשֵׁיהֶם וּמַבִּיטִים מֵאֲחוֹרֵי הַנֵּרוֹת וּמִתְלַחֲשִׁים וּמִתְיָעֲצִים אִישׁ עִם רֵעֵהוּ.

וְקוֹל הַלַּחַשׁ לֹא יִפְסֹק בְּכָל הַמָּקוֹם הַזֶּה...

. . . .

— רְאוּ נָא, רְאוּ, הִנֵּה רוּחַ נוֹשֶׁבֶת!...

— אֲהָהּ, הִיא תְכַבֶּה אֶת נֵרוֹתֵינוּ!

— לֹא, לֹא! לֹא רוּחַ זֹאת, כִּי אִם נְשִׁימַת הָאָרֶץ הַיְשֵׁנָה...

— הַכְבָר נִרְאָה הָאָרֶץ?

— חָפֵץ אֲנִי לִרְאוֹתָהּ!

— גַּם אֲנִי חָפֵץ לִרְאוֹתָהּ!

— אַל נָא תִתְפַּזְּרוּ, חַכּוּ רֶגַע, הִנֵּה עוֹד אוֹר אֶחָד כָּבָה...

— חַכּוּ נָא!

— מַה מַּרְאֵה הָאָרֶץ?

— חֹשֶׁךְ, אֵינֶנִּי רוֹאֶה מְאוּמָה...

— חֹשֶׁךְ, חֹשֶׁךְ!

— הַדְלִיקוּ עוֹד נֵר אֶחָד!

— חַכּוּ, אֲנִי מַדְלִיק נֵר...

— אוֹרוֹת, עוֹד אוֹרוֹת!

— הַסּוּ, פֶּן יִשְׁמָעוּנוּ!

— הַסּוּ, הַסּוּ, הַסּוּ!...

— רְאוּ נָא, רְאוּ...

— מֶה הָיָה? מָה?

— בְּאֵיזֶה מָקוֹם?

— דַּרְכֵּנוּ נְכוֹנָה, אֲנִי יוֹדֵעַ כִּי לֹא תָעִינוּ...

— אֲנָחָה קַלָּה נִשְׁמַעַת...

— לֹא, זֶה הוּא קוֹל בְּכִי...

— אוּלַי בְּכִי־יֶלֶד?

— כֵּן הוּא, יֶלֶד בּוֹכֶה!

— נֵרְדָה נָא עוֹד מְעָט...

— הָאִירוּ בְנֵרוֹתֵיכֶם!

— עַתָּה רוֹאִים אָנוּ...

— מָה אַתֶּם רוֹאִים? אַיֵּה? הָאִירוּ לָנוּ!

— הַרְאוּנוּ! הַרְאוּנוּ!

— הַבִּיטוּ, שָׁמָּה עֹמֶק תַּחְתֵּינוּ...

— הַבִּיטוּ נָא, הַבִּיטוּ, שָׁמָּה בֵּין הָעֵצִים...

— בַּבַּיִת הַקָּטָן הַזֶּה?

— הֲזֶה הוּא בָּיִת?

— אֵיזֶהוּ? אֵיזֶהוּ?

— שָׁם, עַל שְׂפַת הַנַּחַל הַהוֹמֶה...

— הֲכֹה יֶהֱמֶה הַנַּחַל?

— כֵּן, הַנַּחַל; הִנֵּהוּ שׁוֹטֵף וְעוֹבֵר דֶּרֶךְ עֲקַלְתּוֹן בְּמוֹרַד הַתֵּל, וְיֵשׁ אֲשֶׁר יַבְרִק כְּכֶסֶף.

— חַלּוֹן הַבַּיִת פָּתוּחַ; נִרְאָה אוֹר...

— כֵּן, כְּכוֹכָב בְּתוֹךְ עֲנָנָה.

— הָעֲנָנָה הַזֹּאת הִיא — בַּיִת...

— אִשָּׁה יוֹשֶׁבֶת אֵצֶל הַחַלּוֹן וּמְחַבֶּקֶת יֶלֶד בּוֹכֶה...

— הוֹי, מַה חָוְרוּ פְּנֵי הַיֶּלֶד!

— עֵינָיו חֶצְיָן סְגוּרוֹת..

— הָאֻמְלָל הִתְעַלֵּף...

— קוֹל בִּכְיוֹ הוֹלֵךְ הָלוֹךְ וְרָפֶה...

— הָאֵם מְרִימָה אֶת פָּנֶיהָ הַקְּפוּאִים מִבְּלִי כָּל תְּנוּעָה.

— נַעַמְדָה, הִיא תִרְאֵנוּ!

— חַכּוּ רֶגַע, עַד אֲשֶׁר תּוֹרִיד אֶת עֵינֶיהָ לָאָרֶץ...

— אַל תִּירְאוּ, הִיא לֹא תִרְאֵנוּ...

— מַדּוּעַ לֹא תִרְאֵנוּ?

— כָּל מַעְיָנֶיהָ בַּיֶּלֶד...

— נִקְרַב אֵפוֹא...

— טוֹב הַדָּבָר, אַךְ כַּסּוּ מְעַט אֶת הָאוֹר בְּכַפּוֹת־יְדֵיכֶם.

— וְהָאָב אֵינֶנּוּ בַבָּיִת?

— אֵינֶנּוּ!

— הָאָב אֵינֶנּוּ בַבַּיִת, הֲשׁוֹמְעִים אַתֶּם, אֵינֶנּוּ!

— וְאֵיכָכָה זֶה נִקְרַב אֶל הָאֵם?

— אַל נָא נִקְרַב כֻּלָּנוּ...

— לְכָה אַתָּה!

— וְגַם אַתָּה!

— טוֹב, נֵלֵךְ...

— וַאֲנַחְנוּ נְחַכֶּה פֹּה...

— אַךְ לְכוּ נָא לְאַט...!

— כְּבָר הָלְכוּ לָהֶם...

— נִתְבּוֹנֵן נָא בֵּין כֹּה וָכֹה אֶל הָאֵם...

— כָּל אוֹת חַיִּים לֹא יֵרָאֶה עַל פָּנֶיהָ...

— עֵינֶיהָ בּוֹעֲרוֹת...

— מַה נּוֹרָאוֹת הֵן הָעֵינַיִם!

— הַאֵינְךָ שׁוֹמֵעַ אֶת בְּכִי הַיֶּלֶד הַהוֹלֵךְ וְרָפֶה?

— וְהִיא לֹא תִבְכֶּה!

— הַסּוּ, הַסּוּ!... אוּלַי כְּבָר שָׁפְכָה אֶת כָּל דִּמְעוֹתֶיהָ...

— הַיֶּלֶד חָדַל לִבְכּוֹת...

— פָּנָיו הָפְכוּ לְיֵרָקוֹן...

— יָדָיו הַקְּטַנּוֹת נָפְלוּ, גַּם רֹאשׁוֹ הַקָּטָן נָטָה הַצִּדָּה...

— הָאֵם חָרְדָה וַתִּתְבּוֹנֵן אֵלָיו...

— יְמַהֲרוּ נָא מַעֲשֵׂיהֶם שָׁם!

— אוּלַי נֵרְדָה גַם אֲנוּ אַחֲרֵיהֶם?

— מַדּוּעַ זֶה לֹא נוּכַל לָרֶדֶת כֻּלָּנוּ?

— צַר לִי מְאֹד עַל הָאֵם!

— וַאֲנִי יָרֵא מִפָּנֶיהָ...

— שְׂפָתֶיהָ דְּבוּקוֹת זוּ לָזוּ...

— הַפָּנִים כְּמוֹ הִתְאַבְּנוּ מִכְּאֵב...

— הָעֵינַיִם תּוֹעוֹת...

— הִיא אֵינָהּ נוֹתֶנֶת לָהֶם אֶת הַיֶּלֶד!

— הִיא מְגִנָּה עַל יַלְדָּהּ בְּיֵאוּשׁ...

— הַסּוּ, הַסּוּ, פֶּן תִּשְׁמַע...

— אֵיכָכָה תּוּכַל לִשְׁמֹעַ?

— בְּרֶגַע כָּזֶה יֵשׁ אֲשֶׁר הָאֵם שׁוֹמַעַת!

— הָאִמּוֹת שׁוֹמְעוֹת תָּמִיד!

— הַבִּיטוּ, הָאֵם הִשְׁכִּיבָה אֶת הַיֶּלֶד עַל הַמִּטָּה וַתְּכַס אֶת פָּנֶיהָ בְּיָדֶיהָ...

— הִנֵּה קָרְבוּ אֵלֶיהָ...

— הֵם שׁוֹלְחִים יְדֵיהֶם...

(סוֹף יָבֹא).

תרגום י. נ.

בְּעֵרַת-יַעַר בְּאַמֶרִיקָה הַדְּרוֹמִית.

חג היובל

של הברון נפתלי הירץ לבית גנצבורג.

(ט״ז טבת תקצ״ג—ט״ז טבת תרס״ג.)

חג גדול היה היום האחד עשר לחדש שבט לבני עמנו יושבי רוסיה בכלל ולאחינו יושבי פטרבורג עיר המלוכה בפרט, הוא חג היובל הכפול לאחינו הנדיב הגדול הברון נפתלי הירץ לבית גנצבורג. חג מלאת לו שבעים שנה להולדו וחג מלאת ארבעים שנה לעבודתו הרבה לטובת בני עמנו.

ובכל הערים אשר דבר החג הזה הגיע התעוררו טובי אחינו לחג את היום הזה (מאיזו סבה נדחה החג מט״ז טבת ליום אחד עשר בשבט) ולשלח ברכה ותודה להישיש הנכבד הזה. כי היה היו כל ימיו של בעל היובל מלאים צדקה וחסד ומעשים טובים לאחיו בני עמו אשר אהב בכל חם לבו, לב עברי טהור. ועל כן חביב הוא לבני עמנו, היודע לכבד ולהוקיר את בניו הגדולים הנאמנים לו, ושם ברון גנצבורג יקר לכל אשר בשם ישראל יקרא.

וכאהבתו הרבה לעמו כן גדלה אהבתו לשפתנו העבריה ולכל היקר וקדוש לעמנו, ועל כן פתח תמיד את ידו הנדיבה לתמך בספרותנו העבריה. בעמדו בראש החברה הנכבדה מרבי השכלה בישראל דאג בכל לב לנערי בני עמנו ליסד בעדם בתי ספר להורותם את שפת המדינה וכל הידיעות הדרושות לכל אדם לדעת. גם ללמודים העברים שם לבו בשנים האחרונות ורבים הם עתה החדרים המתקנים ובתי התלמוד־תורה בכל רחבי ארץ רוסיה, אשר ילמדו בהם בני הורים עניים שאין ידם משגת לשכר להם מורים המקבלים תמיכה בכסף ובספרי למוד עברים. ורבים הם גם בתי־המקרא לבני הנעורים המקבלים ספרי־קריאה עברים מידי החברה מרבי השכלה שהברון הנדיב עומד בראשה.

ולא רק בין אחינו, כי גם בין גדולי עם הארץ גדול שמו מאד, כי אין לך חברה ומוסד של צדקה וחסד בעיר המלוכה אשר לא פתח הברון הנדיב את ידו הנדיבה ואשר לא הקדיש לה את עמלו ואת עתו היקרה. על כן הואילה גם הממשלה הגבהה לכבדו באותות כבוד רבים ובתאר יועץ המדינה. גם לחברות רבות של צדקה אשר בארצות אחרות נתן הברון נדבות גדולות וקבל מכתבי תודה ואותות כבוד רבים.

הנה, כי כן היו כל ימיו של הברון הישיש מלאים צדקה וחסד וטוב. לבו העברי היה מעין האהבה לעמו ולכל האדם. על כן גדל כבוד החג הזה לכל איש חסד היודע להוקיר את מעשי החסד ועושיו.

ואולם לא בחגיגה ובכתבי ברכה לבד אומרים טובי עמנו לצאת ידי חובתם והכרת טובתם להנדיב הגדול הזה, כי אם במפעל גדול לעמנו הראוי להקרא על שם הברון גנצבורג — והוא יסוד בית־ספר עברי למורים עברים. לטובת המפעל הגדול הזה אוספים כסף בכל הערים הגדולות ברוסיה. עד עתה כבר נאסף לתכלית זו כמאה ועשרים אלף רבל. ויש תקוה, כי לא יארכו הימים ונוסד הבית הגדול הזה, אשר יהיה למקור ברכה וחיים לחנוך בנינו ולתחית שפתנו העבריה.

חגיגת היובל החלה ביום השבת, עשרה בשבט, בבית הכנסת

הגדול, אשר יתפלל בו חתן היובל. מאז הבקר נהרו המונים המונים מכל קצות עיר המלוכה אל בית הכנסת לראות בכבודו של האיש הנדיב לכלם. שמה נאספו גם צירי החברות השונות וראשי הקהלות מערים רבות אשר באו לברך את חתן היובל בשם חברותיהם וקהלותיהם. גם רבים מנכבדי הרוסים יושבי עיר הבירה וחכמיה שחפצו לעשות יקר להברון הנדיב לכל באו גם הם אל בית הכנסת הגדול. ובית־הכנסת היה מואר באור האלקטרון אשר הפיצו מנורות למאות. והחזן מר רסל עם מקהלת משורריו השמיעו מנגינות נעימות לכבוד החג.

בבוא חתן היובל אל בית הכנסת יצאו לקראתו כל הנבאים ראשי העדה והרב הדקטור א. דרבקין בראשם ומקהלת המשוררים שרה בנעימה: ברוך הבא בשם יי!

לפני קריאת התורה עלה רב העדה הדקטור א. דרבקין על הבמה ויתאר בקצרה את גדל ערכו ונדיבות רוחו של חתן היובל ויספר את כל אשר עשה חתן היובל לטובת אחינו בני ישראל ברוסיה. אחריו עלה על הבמה הרב לעדת ישראל במוסקבה מר יעקב מזה, וידרש גם הוא לכבודו של חתן היובל והרבה בשבחו. אחר התפלה נקראו האורחים, צירי האגדות והקהלות אל אולם אלכסנדר המפאר אשר על יד בית הכנסת ושם התיצבו כלם לפני חתן־היובל.

אולם החגיגה הראשית היתה ביום המחרת. והחגיגה החלה על ידי ילדים.

בשעה העשירית בבקר באו למעונו של הברון חניכי בית היתומים העברי אשר לעדת ישראל בפטרבורג ואחד הילדים נגש אל הברון וישתחו לפניו ויברכהו בדברי שיר לאמר:

אדוננו הברון!

כיהושע לו הייתי
אז קראתי: דם!
את השמש אז צויתי
בל יבא היום.
אור היום בו ששים אנו
יהיה גדול, רב,

כי בו ילד ילד לנו
ויהי לנו אב.
אב ליתומים הנך אתה,
אותם אתה זן,
על כן ברכנוך עתה:
תחי לעד, ברון!

והנדיב הגדול, אבי היתומים האמללים האלה, נשק את הילד על מצחו. וילדה אחת נגשה אליו ותברכהו בשפת רוסיה וגם הגישה את התשורה, אשר הכינו לו חניכות בית היתומים בידיהן הן. אז הושיבו את הילדים והילדות אל השלחן ויתנו להם ממתקים ומגדנות, ואז שרו החניכים היתומים עוד שיר ברכה לכבוד חתן היובל.

גם מבתי הספר הנקראים בשם תלמוד תורה נאספו ובאו שם נערים ונערות וגם הם הגישו לו תשורות ממלאכת ידיהם וישירו שיר תהלה וברכה לכבוד חתן היובל.

בחצי השעה השניה אחר הצהרים נאספו אנשים למאות מנכבדי בני עמנו בעיר המלוכה וצירי החברות והערים אל אולם הקונסרבטוריה הקסרית להגיש לבעל היובל את מכתבי הברכה.

כאשר הופיע הברון בפתח האולם, מחאו הנאספים כף לכבודו והחזן שר עם מקהלת המשוררים: „שיר למעלות אשא עיני אל ההרים — מאין יבא עזרי? עזרי מעם יי.“ והברון ישב ראש על במת האולם אשר היתה מקשטה בעצי דפנים גבהים ורעננים והוא לבוש בגדי הפאר ועל חזהו אותיות הכבוד אשר כבדתהו בהם הממשלה וגמוניה (באנד, *Лента*) אדמה רחבה, אשר ירכסו השרים הגבהים שהגיעו למעלת גנרל, רכוסה לו על חזהו.

אז נקראה לפני חתן היובל אגרת ברכה בשם חברת מרבי השכלה ואחר הודיע האדון ורשבסקי כי הואיל הקסר בחסדו לכבד את חתן היובל היום הזה באות כבוד גדול על מעשיו הטובים, גם קרא תלגרמה של ברכה משר האוצרות והמקהלה שרה את ההמנון הרוסי „אל מלך נצר“. אחרי כן התיצבו לפני חתן היובל צירי החברות והערים, ובהם ראשי חברות רבים אשר לעם הארץ, והגישו לו את כתבי הברכה השלוחים לו והביעו לו תודה רבה על כל הגדולות אשר עשה עד כה.

מכל האגרות של ברכה מצינת בגדלה וביפיה האגרת שהגישו לחתן היובל אגדת האמנים העברים, שהם רב בני ישראל היושבים בעיר המלוכה. בראש האגרת מזהירות האותיות תקצ"ג—תרס"ג, מתחת להן מצירת תמונת בעל היובל, מעטרת סביבה בפסוק „טוב שם משמן טוב“. משני עבריה כתובות בשני מגני דוד שנת הולדתו של חתן היובל (1833) ושנה זו (1903) ושם הכבוד ברון בתמונת כתר. מתחת התמונה מצירים לכל רחב האגרת כל הסמלים של אגדות האמנים השונות אשר בפטרבורג, שלשים וששה במספר.

מימין האגרת עומד מלאך ואוחז זר פרחים בידו ובתוך הזר כתובות המלים: „והיו ימיך מאה ועשרים שנה“! ומשמאל עומד מלאך שני ותוקע בשופר גדול לבשר את חג היובל. האגרת כתובה עברית ותרגומה הרוסי בצדה. מתחת מציר כרוב קטן והוא לבוש לבוש בעל מלאכה היושב על האבנים ועושה את מלאכתו ובידו ציור יפה שבו משלבות שתי אותיות ראשי התיבות של שם חתן היובל. ומימין האגרת מתחת מציר איש עברי זקן ובידו האחת הנטויה אל תמונת חתן היובל זר פרחים גדול, שבו מציר סמל עיר המלוכה ובתוך כתוב: נפתלי הידד! ובידו השניה תעודת כבוד של החברה לתמיכת אמני ישראל הנוסדת לכבודו של בעל היובל.

האגרת הגשה במעטפה מהדרה על כן גבה בעל שלש רגלים מזהב ונוצץ בהדרו.

מלבד אגרות הברכה שנשלחו לבעל היובל על ידי צירים מיחדים, נתקבלו עוד המון תלגרמות ומכתבים מערים רבות מאד.

כאשר כלו לקרא את המכתבים והתלגרמות של ברכה, שרה מקהלת המשוררים בלוית העגב „הללויה, הללו אל בקדשו“, ובזאת תמה החגיגה.

והננו מברכים גם אנו את חתן־היובל הנכבד, כי ינוב בשיבה טובה והוסיף לעשות גדולות לעמנו, לחנוך בנינו ולשפתנו אשר אהב.

יגאל הכרמלי.

חדשות.

חג ילדים ביקטרינוסלב. — ביום ראשון, היום הרביעי לחג החשמונאים, ערכו הציונים בעיר יקטרינוסלב חג-ילדים נהדר. החגיגה נערכה ל י ו ת ר מ ש ב ע מ א ו ת ילדים, ומקומה היה בתיאטר הגדול. וזאת היא תכנית החגיגה: אולם התיאטר היה מקשט בדגלי תפארה ממראה תכלת ולבן, אשר עליהם מרקם מראה „מגן-דוד" ובתוכו השם „ציון". הילדים תפסו את כל הכסאות אשר בתיאטר, וכל היציעות היו מלאים אנשים ונשים מנכבדי העיר שבאו להתענג על המחזה. על כל מבואות האולם, על היציעות וגם במסדרון עמדו שנים, שנים מהצעירים חברי אגדת „אוהבי ציון", לבושים במלבושי כבוד ומסמנים בלולאות תכלת עם „מגני דוד", וישגיחו על הסדר. בין שדרות הכסאות עמדו עלמות מ„בנות ציון" ותשגחנה בעין צופיה על הילדים; על חזיהן התנוססו ללאות תכלת עם „מגני דוד" ותדברנה ביניהן ר ק ע ב ר י ת. השעה האחת אחר הצהרים הגיעה, המסך הורם מעל הבמה ולעיני הילדים נראה תלוי על הבמה „מגן דוד" גדול ויפה, משבץ במסגרת זהב ועליו נוצצים ככוכבים מזהירים ארבעה „מגני דוד" קטנים, מעטרים בכפי זכוכית קטנים ומוארים באור האלקטרון בעל צבעים שונים. אחרי עבר רגעים אחדים הופיע על הבמה הרב הדקטור שמריהו לוין; והוא פונה אל הילדים ומחל לספר להם אגדה על-דבר זקן נודד, שזה אלפי שנים אין לו כל מחסה ומעון, ורק בילקוטו על שכמו הכפוף מוקן, נענה מדרכו הארכה, רעב וצמא ונקפא מקר תועה הוא מארץ לארץ בליל חשך ואפלה... והסער זועם מסביב... וקול הנואם ההולך הלוך ושפל, הלוך ועצב נוסך רוח קסם על הילדים וממשיך את לבותיהם. והילדים יושבים ומביטים לגבה הנואם ושומעים את אגדתו העצובה. „אבל נר אחד קטן וכהה — מוסיף הנואם לספר ומרים מעט את קולו — מאיר לנודד את חשכת הלילה ומחמם מעט את גויתו הקרה..."

והנואם מסים: „הידעתם, ילדים, מי הוא הזקן הנודד? בודאי אתם יודעים ומכירים אותו, הלא הוא ישראל סבא! והנר הקטן הוא נר החנכה, שמדליקים אבותיכם בלילות האלה". כאשר כלה הנואם לספר את אגדתו היפה והילדים הריעו „הידד". הנואם ירד מעל הבמה ולעיניהם הופיעה מקהלה של נערים ונערות ובאזניהם תשמע שירה נעימה ומסדרת שירת „התקוה". המקהלה עוברת ועל הבמה מופיעה ילדה קטנה כבת שמונה שנים. היא משתחוה בנעימות וחן אל הנאספים וקוראה את השיר: „אל טל ואל מטר". כל העינים נמשכות אל הילדה הקוראה והמלים: „אל טל ואל מטר — דמעי ירטיבו, ציון, את הרריך!" אשר קראה בהטעמה נפלאה ובעצבת נעימה, מזעזעות את לבות הנאספים ובעיניהם נוצצות דמעות... הנערה מסימת את השיר, והגדולים גם הקטנים מרוב התפעלותם מוחאים כף וקוראים „הידד!". אחריה יוצאים שלשה נערים קטנים וקוראים את השיר „בשביל המשיח" של פרישמן (שנדפס ב„עולם-קטן" שנה ראשונה חוברת מ"ג) האחד מדבר והשנים עונים לעמתו, ואולם המחזה היותר מלבב אשר בחג הזה היו תמונות הערפל, שהראה לילדים המרשה האינז'יניר מר אוסישקין בפנס הקסם הנפלא, אשר נדבו לזה הפרופסורים אשר בבית הספר לחוצבים בהרים ביקטרינוסלב: מאורות האלקטרון כבו. החשכה והדממה אשר מסביב נוסכות רוח קסם על כל הילדים ומתוך החשכה תראה פתאם לפניהם תמונת הזקן מתתיהו וחמשת בניו, כלם אחוזי חרב עומדים הכן לצאת למלחמה בעד עמם וחרותו. ברגע הזה נשמע מעבר לבמה שירת המקהלה „משמר הירדן". התמונה הזאת עוברת ותמונה נוראה מופיעה לפניהם: חנה ושבעת בניה. ששת בניה מוטלים ארצה מתבוססים ארצה בדמם והבן השביעי, הצעיר שבהם, עומד בעז ובמנוחה לפני המלך העריץ, עומד לקדם את פני המות ברוח נכון ובלב שוקט. עוד התמונה הזאת לעיני הנאספים והנה פתאם מופיע נער קטן על הבמה וקורא את השיר של זינגר „כח העברים". הנער פונה אל המלך אנטיוכוס אשר בתמונה, רוקע ברגליו וקורא בקצף, בדבריו של זינגר: „הוי, מרצח אבירי! במה אתה נחשב לעמת הגבורים האלה? הן בוז יבוזו לך ולמית!" הדברים האלה נאמרו ברגש נמרץ ויחדרו אל לבות השומעים. אחרי עבר תמונות החשמונאים מראה מר אוסישקין לילדים את תמונת ירושלים עיר הקדש ושמי התכלת הפרושים עליה, ומעבר לבמה תשמע השירה הנעימה „שם במקום ארזים". לבות הנאספים ימלאו געגועים ונפשם נכספה לראות את עיר הקדש ושמי התכלת אשר לה לא ב ת מ ו נ ת ה ע ר פ ל, כי אם ב א מ ת ו ב מ צ י א ו ת. אחרי כן נראה לעיניהם הכתל המערבי ואצלו עומדים יהודים זקנים וחלשים והם בוכים ומתפללים לאלהים. ומר אוסישקין מבאר לילדים: „אלה הם היהודים החושבים, כי רק בבכיה ובתפלה יושע עמנו. עוד מעט ואראכם את היהודים הבריאים והחזקים, אשר נוכחו לדעת, כי רק בעבודה ויגיע כפים יושע עמנו והם נסעו לארץ ישראל ל א ל מ ו ת כ י א ם ל ח י ו ת". והנה לפניהם המושבה „ראשון לציון" והאכרים העברים הגבוהים והבריאים נושאים אלומותיהם על שכמם. ומר אוסישקין מוסיף לבאר לילדים: „עוד מעט ותראו את טובי עמנו אשר עוררו את עמנו לשוב לארצו ולדבר בשפתו הקדושה". אז תראינה לעיניהם שתי תמונות זו אחר זו: של המנוח הדקטור פינסקר והרב רבי שמואל מוהליבר. ואחרי כן תראה לפניהם תמונת ראש הציונים הדקטור הרצל. הפנים היפים של הרצל ורוח החן השפוך עליהם מרהיבים את עיני הקטנים וגם הגדולים ומושכים אחריהם את לבות כל הנאספים. כלם מביטים ומתענגים על ההוד והיפי השפוכים על פני האיש הזה ה ע ו מ ד ב ר א ש ה ע ם. הם מוחאים כף וקוראים: הידד! אחרי מחיאות כפים ממשכה עוברת התמונה הזאת ותמונת הקונגרס הראשון אשר בבזל מופיעה לפניהם, וברגע ישמע השיר „עוד לא אבדה תקותנו", ובזה תמו התמונות.

קשה לתאר את הרשם העמק שהשאירו התמונות האלה בלבות הילדים הרכים, הרשם הזה לא ימחה לעולם מלבבם.

לסוף נערכה תהלוכה גדולה לכל הילדים. הילדים הלכו שנים שנים ובידיהם דגלים. בראש התהלוכה הלכו שני צעירים מהמסדרים וישאו דגלים גדולים. בכל עת התהלוכה שרה מקהלת המשוררים בלוית להקת המנגנים את השיר: „חושו, אחים, חושו".

התהלוכה סבבה פעמים אחדות את כל האולם ואחרי כן יצאו הילדים שנים שנים ועל יד הפתח נתנו לכל אחד ואחד קפסה גדולה ויפה מלאה כל מיני ממתקים וגם „סביבונים" לשעשועים.

חג הילדים הצטין מאד בהודו ובהדרו, בתכניתו העשירה ובפרסומו הגדול. מי יתן ורבו חגי ילדים כאלה בתוכנו.

המו"ל: הוצאת „תושיה" בורשה.
העורכים: א. ל. בן־אביגדור וש. ל. גרדון.
כתבת ה„עולם הקטן":
КНИГОИЗДАТЕЛЬСТВО „ТУШIЯ", ВАРШАВА.
Verlag „TUSCHIJAH" Warschau.

Herausgeber u. Eigenthümer: **Verlag „Tuschijah"**. Verantwortlicher Redacteur: **S. M. Laser**. Druck von **Josef Fischer** in Krakau